

Kümelenme Analizi Teknikleri ile Türkiye İBBS Düzey 2 Bölgeleri İktisadi Yapılarının Ürün Uzayı Yaklaşımı Göstergelerine Göre Sınıflandırılması

Classification of Turkish Nuts 2 regions via the product space approach and cluster analysis

Nuran Coşkun¹, Ebru Arıcıoğlu^{1*}, İsmail Tuncer

¹ Mersin Üniversitesi, İ.İ.B.F., İktisat Bölümü

Öz

Bu çalışmada bölgelerin gelecekteki büyümelerinin bugün ne ürettikleriyle ilişkili olduğunu savunan ürün uzayı yaklaşımının değişkenlerine göre Türkiye’de 26 alt bölge sınıflandırılmıştır. Ürün uzayı yaklaşımında kullanılan değişkenlerin, bölgeler arasındaki yakınsama ve iraksamaya açıklık getirdiğini iddia eden literatürde pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu değişkenler yardımıyla bölgelerin gruplandırılması, ülkemizin değişik coğrafi bölgelerinde yer alan bölgelerin dengeli bir biçimde gelişmesinin sağlanabilmesi açısından önemlidir. Bu değişkenlere göre yapılacak bir sınıflandırma, benzer veya farklı üretim yapısına sahip bölgelerin tespit edilerek, ürün uzayı yaklaşımının temelinde bulunan, bölgelere uygun yapısal dönüşüm politikalarının tespitini kolaylaştırmaktadır. Böylece bölgelerin kendilerine has dinamikleri göz önünde bulundurularak, ülke genelinde etkili bir kalkınma politikasının izlenebilmesi amacıyla uygulanabilecek politikaların belirlenmesinde bir yol haritası çizilmesini olanaklı kılmaktadır. Bu doğrultuda ürün uzayı yaklaşımında kullanılan bazı değişkenlere göre 26 alt bölge kümelenmiştir. 2014 SGK verileri yardımıyla hesaplanan EXPY, PRODY, ÇEŞİTLİLİK, ORTALAMA SIRADANLIK ve OF değişkenleri dışında TÜİK Ulusal Veri Tabanından elde edilen bölgelerin KBKD verisi kullanılmıştır. Bölgelerin ekonomik göstergeleri arasında oluşabilecek olan etkileşimlere göre, kümeleme analizi yardımıyla, bölgeler gruplanmıştır. Bu doğrultuda bölgelerin kalkınmışlık seviyelerinin saptanabilmesi, iktisadi olarak benzer yapısal özelliklere sahip bölgelerin kümelenmesi, bölgeler arasındaki farklılıkların göz önünde tutularak politika önerilerinde bulunulması amaçlanmaktadır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, TR 10, TR 42, TR 51, TR 31 Türkiye’nin lokomotifleri sayılan bölgelerdir. Bu bölgeleri sırasıyla TR21, TR 62 ve TR 41 izlemektedir. TRC1, TR 33 ve TR 71 bölgeleri bu bölgeleri takip etmektedir. TR 90 ve TRA2 bölgeleri ise Türkiye’nin en geri kalmış bölgeleri olarak dikkat çekmektedir.

Anahtar sözcükler: Ürün uzayı, kümelenme, rekabetçi avantaj.

Abstract: In this paper, the Turkish NUTS 2 regions are being classified by means of the Product Space approach that make a concrete connection between current output structure and future economic growth and performance of regions. In the development literature, there are many studies that claim variables of the product space approach have better explanation to per capita income differences between countries/regions. Classification of the regions via variables of the product space approach, provide useful clues in determining region specific development policy recommendations. The classification based on these variables facilitates

* İletişim yazarı: E. Arıcıoğlu, e-posta: ebruaricioglu@mersin.edu.tr

determining suitable policy measures that fits structure of the regional group. Therefore, considering the region specific dynamics, it is possible to draw a road map for an effective development policy throughout the country. Classification is done for NUTS 2 Regions of Turkey for the year of 2014 by using cluster analysis. The variables, namely EXPY, PRODY, DIVERSITY, AVERAGE UBIQUITY AND OPEN FOREST, are calculated by using Republic of Turkey Social Security Institution's data and Turkish Statistical Institute regional per capita value added data. Regions are clustered and classified based on the interactions among economic indicators of the regions. Just as expected, the findings show us that TR10 (İstanbul), TR 42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) TR 51 (Ankara) and TR 31 (İzmir) departed from other regions of the country and produces less common and more complex products. Respectively, TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) TR 62 (Adana, Mersin) and TR 41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik) follows. The potential of these regions to competitively move into production of new goods and products seem to be very high. On the other hand, regions of TR90, TRB1, TR81 have the lowest potential of jumping into production of new and sophisticated products.

Keywords: Product space, cluster analysis, competitive advantage.